

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2012. gada 6. decembrī

lietā Nr. 2012-01-01

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis un Sanita Osipova,

pēc Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta pieteikuma par lietas ierosināšanu,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 9. punktu, kā arī 19.¹ un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2012. gada 9. novembra tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkta, ciktāl tas attiecas uz līgumiem, kas noslēgti, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai neatbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam”.

Konstatējošā daļa

1. Saeima 2010. gada 28. oktobrī pieņēma Atkritumu apsaimniekošanas likumu, kas stājās spēkā 2010. gada 18. novembrī.

1.1. Minētais likums aizstāja 2000. gada 14. decembra Atkritumu apsaimniekošanas likumu. Viens no jaunā likuma pieņemšanas mērķiem bija vienādot pašvaldību praksi atkritumu apsaimniekošanas līgumu slēgšanā, bet viens no tā pieņemšanas iemesliem – nepieciešamība ieviest Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra direktīvas 2008/98/EK (par atkritumiem un dažu direktīvu atcelšanu) prasības.

Lai sakārtotu atkritumu apsaimniekošanas jomu, Ministru kabinets piedāvāja noteikt pārejas periodu, kurā pašvaldībām būtu jānodrošina atkritumu apsaimniekošanas līgumu noslēgšana atbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu. Tāpēc Ministru kabineta izstrādātā likumprojekta „Atkritumu apsaimniekošanas likums” pārejas noteikumu 12. punktā bija paredzēts: „Ja pašvaldība un sadzīves atkritumu apsaimniekotājs ir noslēguši līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai neatbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu, minētais līgums izbeidzams līgumā noteiktajā uzteikšanas termiņā, bet ne vēlāk kā līdz 2013. gada 31. decembrim.”

1.2. Gatavojot likumprojektu otrajam lasījumam, Saeimas atbildīgā komisija – Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija – formulēja savu pārejas noteikumu 12. punkta redakciju: „Līdz 2005. gada 26. jūlijam pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja noslēgtais līgums par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu izbeidzas līgumā noteiktajā termiņā. Ja pašvaldība un sadzīves atkritumu apsaimniekotājs pēc 2005. gada 26. jūlija ir noslēguši vai pagarinājuši līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai neatbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu, minētais līgums izbeidzams ne vēlāk kā līdz 2012. gada 31. decembrim” (*sk. likumprojektu Nr.1838/Lp9 „Atkritumu apsaimniekošanas likums” otrajam lasījumam, 83. priekšlikums*).

Normas sagatavošanas materiāli liecina, ka Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkta formulējuma maiņu ierosināja Latvijas Darba devēju konfederācija, iesniedzot Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās

politikas komisijai savu priekšlikumu un tā pamatojumu (*sk. Latvijas Darba devēju konfederācijas 2010. gada 28. jūnija vēstuli Nr. 2-9/196, lietas materiālu 1. sēj. 114.–116. lpp.*).

1.3. Tagad Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkts paredz: „Līdz 2005. gada 26. jūlijam pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja noslēgtais līgums par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu izbeidzas līgumā noteiktajā termiņā. Ja pašvaldība un sadzīves atkritumu apsaimniekotājs pēc 2005. gada 26. jūlija ir noslēguši vai pagarinājuši līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai neatbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu, minētais līgums izbeidzams ne vēlāk kā līdz 2013. gada 1. jūlijam.”

2. Pieteikuma iesniedzējs – **Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments** (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) –, kasācijas instancē izskatot lietu par sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Lobbel” pieteikumu par Rīgas domes faktisko rīcību, pieņēma lēmumu apturēt tiesvedību un vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu par Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkta, ciktāl tas attiecas uz tādiem pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līgumiem par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu, kas noslēgti, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai neatbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu (turpmāk – apstrīdētā norma), atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam.

2.1. Ja apstrīdētā norma tiktu atzīta par atbilstošu Satversmei, tad SIA „Lobbel” nebūtu tiesību prasīt, lai Rīgas pilsētas pašvaldībai tiktu uzlikts pienākums organizēt iepirkuma procedūru vai publiskās un privātās partnerības procedūru attiecībā uz tiesībām sniegt pašvaldībai un tās iedzīvotājiem sadzīves atkritumu savākšanas, pārvadāšanas, pārkraušanas un uzglabāšanas pakalpojumus. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, atrisināt strīdu izskatāmajā lietā var tikai tad, ja tiek pārbaudīta apstrīdētās normas konstitucionalitāte.

Pieteikuma iesniedzējs pauž viedokli, ka apstrīdētā norma ir pretrunā ar tiesiskas valsts principu, kas nostiprināts Satversmes 1. pantā. No apstrīdētās normas izrietot, ka jārespektē nelikumīgā ceļā (neievērojot valstī spēkā esošos likumus) noslēgtu līgumu radītās tiesiskās sekas un tiesiskā paļāvība. Šādu apstrīdētās normas mērķi nevarot uzskatīt par legītīmu.

2.2. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka tiesiskas valsts principa neatņemama sastāvdaļa ir taisnīgums. Pieteikuma iesniedzēja tiesvedībā esošās lietas ietvaros trešās personas, kuras noslēgušas līgumus bez piedalīšanās iepirkuma procedūrā, atbilstoši apstrīdētajai normai turpinot baudīt no šiem līgumiem izrietošas tiesības, savukārt SIA „Lobbel” šādas tiesības esot liegtas. Publisko iepirkumu likuma 2. panta 2. punkts nosakot, ka likuma mērķis ir nodrošināt piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem. Turpretim apstrīdētā norma paredzot, ka tie piegādātāji, kas tiesības sniegt pakalpojumus ieguvuši pretēji likumam, tās saglabā. Tādējādi SIA „Lobbel” nonākot nevienlīdzīgā un netaisnīgā situācijā salīdzinājumā ar trešajām personām Pieteikuma iesniedzēja tiesvedībā esošajā lietā. Kamēr noslēgto atkritumu apsaimniekošanas līgumu termiņi nebeigsies, SIA „Lobbel” nebūšot iespēju prasīt tiesību vienlīdzīgu un taisnīgu sadalīšanu.

Apstrīdētā norma aizsargājot to trešo personu tiesisko paļāvību, kuras savas tiesības sniegt pašvaldībai sadzīves atkritumu izvešanas pakalpojumus ieguvušas pretēji likumam. Tā kā tiesiskās paļāvības princips nedrīkstētu aizsargāt nelikumīgā ceļā iegūtas tiesības, apstrīdētā norma esot pretrunā ar Satversmes 1. pantu.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – **Saeima** – uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 1. pantam.

Saeima norāda, ka, pieņemot apstrīdēto normu, likumdevējs izvērtējis apstākļus un nolēmis ar pārejas noteikumiem aizsargāt personu tiesisko paļāvību, paredzot saprātīgu termiņu, lai līgumi par atkritumu apsaimniekošanu tiktu noslēgti atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam.

Pirmkārt, personām esot radusies tiesiskā paļāvība uz to, ka tiks saglabātas

konkrētās tiesības, ko tās ieguvušas atbilstoši noslēgtajiem līgumiem pirms Atkritumu apsaimniekošanas likuma pieņemšanas, proti, tiesības uz jau ievadītām tiesiskajām attiecībām. Otrkārt, likumdevējs esot vērtējis līdzsvaru starp personu tiesiskās pašlāvības aizsardzību un sabiedrības interešu nodrošināšanu. Sabiedrība esot ieinteresēta, lai pašvaldībās tiktu nodrošināta atkritumu apsaimniekošana. Turklāt atkritumu apsaimniekošana esot sarežģīts komercdarbības veids, kas prasot apjomīgas finanšu investīcijas un attiecīgajā komercdarbībā iesaistīto personu pašlaušanos uz to, ka tās attiecīgajā jomā varēs darboties pietiekami ilgu laiku.

Saeima uzsver, ka esot iespējamās situācijas, kad atsevišķu personu un visas sabiedrības interesēm atbilst esošā tiesiskā regulējuma saglabāšana, nevis strauja pāreja uz jauno regulējumu, kas varētu būt saistīta ar zināmu nenoteiktību un risku, ka atkritumu apsaimniekošana netiks nodrošināta pienācīgā līmenī.

Papildus Saeima norāda, ka līgumus par atkritumu apsaimniekošanu ar atsevišķām personām slēgušas vietējās pašvaldības, rīkojoties tām deleģētās kompetences ietvaros. Pašvaldības princips liedzot likumdevējam iejaukties vietējo pašvaldību darbībā, imperatīvi nosakot, ka to noslēgtie līgumi ir automātiski izbeidzami. Ja vietējā pašvaldība slēgusi līgumus pretēji likumu prasībām, to spēkā esamība esot vērtējama atbilstoši normatīvo aktu prasībām, apstrīdot to tiesas ceļā, nevis ar vispārēju likumdevēja lēmumu, kas skartu visus attiecīgās jomas līgumus un visas pašvaldības.

4. Pieaicinātā persona – Ministru kabinets – uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1. pantam.

Ministru kabinets norāda, ka vairākās pašvaldībās konstatējis tiesiskas problēmas ar neatbilstoši noslēgtiem atkritumu apsaimniekošanas līgumiem. Tāpēc Ministru kabinets piedāvājis tādu risinājumu, ka pašvaldības noteiktā termiņā (līdz 2013. gada 31. decembrim) veic pasākumus, kas nepieciešami, lai atkritumu apsaimniekošanas līgumi tiktu noslēgti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Savukārt apstrīdētā norma vispār nerisinot situāciju ar atkritumu apsaimniekošanas līgumiem, kas noslēgti pirms 2005. gada 26. jūlija. Tāpēc Ministru kabinets uzskata, ka Pieteikuma iesniedzējs pamatoti norāda uz

apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 1. pantam.

5. Pieaicinātā persona – Iepirkumu uzraudzības birojs – pievienojas Pieteikuma iesniedzēja viedoklim, ka apstrīdētā norma ir pretrunā ar Satversmes 1. pantā ietverto tiesiskas valsts principu.

Iepirkumu uzraudzības birojs uzskata, ka par tiesiski noslēgtiem būtu uzskatāmi tikai tādi atkritumu apsaimniekošanas līgumi (tostarp līgumi, kas groza sākotnējo līgumu noteikumus), kas noslēgti, ievērojot līguma slēgšanas brīdī spēkā esošo publiskos iepirkumus vai publisko un privāto partnerību regulējošu normatīvo aktu normas.

Iepirkumu uzraudzības birojs norāda, ka atkritumu apsaimniekošanas līgumi bija slēdzami saskaņā ar publiskos iepirkumus regulējošiem normatīvajiem aktiem jau kopš 2002. gada 1. janvāra, kad spēkā stājās likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām”. Savukārt tas, ka pienākums veikt iepirkumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem publisko iepirkumu jomā tika iekļauts Atkritumu apsaimniekošanas likumā tikai ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2005. gada 22. jūnija likumu un stājās spēkā 2005. gada 26. jūlijā, esot uzskatāms vienīgi par normatīvā regulējuma pilnveidošanu.

Iepirkumu uzraudzības birojs uzsver, ka apstrīdētā norma rada nevienlīdzīgu situāciju arī attiecībā uz to līgumu spēkā esamību, kuri, nepiemērojot normatīvos aktus publisko iepirkumu jomā vai neatbilstoši tiem, noslēgti līdz 2005. gada 26. jūlijam (un ir spēkā līdz līgumā noteiktajam termiņam), un tiem līgumiem, kuri noslēgti pēc 2005. gada 26. jūlija (un ir spēkā līdz 2013. gada 1. jūlijam).

Turklāt Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 16. punkts paredzot, ka līdz līgumā noteiktā termiņa beigām, bet ne ilgāk kā līdz 2015. gada 31. decembrim ir spēkā atkritumu apsaimniekošanas līgumi, kurus noslēgušas personas, kas ir pasūtītāji publisko iepirkumu regulējošu normatīvo aktu izpratnē, un kuri noslēgti līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai. Tātad arī šajā gadījumā likumdevējs esot pieļāvis, ka vēl vismaz piecus gadus pēc likuma spēkā stāšanās var palikt spēkā tādi līgumi, kas noslēgti, nepiemērojot normatīvos aktus publisko iepirkumu jomā vai neatbilstoši tiem.

6. Pieaicinātā persona – **Konkurences padome** – norāda, ka apstrīdētā norma, atstājot spēkā pašvaldību un sadzīves atkritumu apsaimniekotāju noslēgtos līgumus, kuros nav ievēroti publiskos iepirkumus regulējoši normatīvie akti, saglabā nepamatotas priekšrocības tiem atkritumu apsaimniekotājiem, kuri tās ir ieguvuši prettiesiski. Turklāt apstrīdētā norma izslēdzot vienlīdzīgas konkurentu iespējas pretendēt uz pakalpojumu sniegšanu konkrētai pašvaldībai publiskā iepirkuma rezultātā, kā arī ierobežojot labumus (augstākas kvalitātes pakalpojums par zemāko cenu), ko konkurences rezultātā gūtu pašvaldība un tās iedzīvotāji. Šāds regulējums esot uzskatāms par konkurenci kavējošu un tādējādi esot pretrunā gan ar sabiedrības interesēm, gan ar Satversmes 1. pantu.

7. Pieaicinātā persona – **Latvijas Darba devēju konfederācija** (turpmāk – Darba devēju konfederācija) – uzskata, ka būtu jānodrošina, cik vien tas iespējams, vienlīdzīgi noteikumi visiem tirgus dalībniekiem un nevar atbalstīt tādu priekšrocību saglabāšanu, kuras iegūtas normatīvo aktu regulējumam neatbilstošas rīcības rezultātā, taču būtu respektējami visi tie līgumi, kas noslēgti, ievērojot normatīvo aktu prasības, kādas bija spēkā līguma noslēgšanas brīdī.

Darba devēju konfederācija norāda: ja Satversmes tiesa konstatēs, ka arī līdz 2005. gada 26. jūlijam atkritumu izvešanas pakalpojumu sniegšanas tiesību piešķiršanā bija jāievēro publisko iepirkumu regulējošu normatīvo aktu prasības, tad Darba devēju konfederācijas argumenti, kas tika pausti apstrīdētās normas izstrādes un pieņemšanas procesā, nebūtu ņemami vērā.

8. Pieaicinātā persona – **SIA „L&T”** – uzskata, ka tiesvedība lietā Nr. 2012-01-01 ir izbeidzama, jo strīds administratīvajā lietā vispārējās jurisdikcijas tiesā var tikt izšķirts, apstrīdēto normu piemērojot atbilstoši Satversmei. Apstrīdētā norma aizsargājot tikai tos līgumus, kas noslēgti saskaņā ar līguma slēgšanas brīdī spēkā bijušo normatīvo regulējumu.

Vienlaikus SIA „L&T” norāda, ka, izvērtējot apstrīdētās normas konstitucionalitāti, tā būtu atzīstama par atbilstošu Satversmes 1. pantam, ciktāl tā

attiecas uz tādiem pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līgumiem par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu, kas noslēgti laikā, kad no normatīvajiem aktiem neizrietēja pienākums šādus līgumus slēgt, piemērojot iepirkuma procedūru.

Apstrīdētā norma aizsargājot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju tiesisko paļāvību uz to, ka tiesiski noslēgtie līgumi nevar tikt atcelti pirms termiņa. Šāda paļāvība esot likumīga, jo, pēc SIA „L&T” ieskata, līgumu noslēgšanas brīdī likums neparedzēja pienākumu atkritumu apsaimniekošanas līgumu slēgt, piemērojot iepirkuma procedūru.

Regulējums, kas paredz tiesiski noslēgta līguma izbeigšanu pirms termiņa, pats par sevi nevarētu tikt atzīts par sabiedrības interesēm atbilstošu. Turklāt esot jāņem vērā arī negatīvās sekas, ko sabiedrībai radītu šāds regulējums. Tiesiski noslēgta līguma pirmstermiņa izbeigšana radītu zaudējumus attiecīgajam atkritumu apsaimniekotājam, kurš, vēlēdamies panākt to atlīdzināšanu, varētu vērsties ar prasību pret pašvaldību. Likuma grozījumi, kas paredz līgumu pirmstermiņa izbeigšanu, nevarot tikt atzīti par apstākļiem, kas izslēdz valsts vai pašvaldību atbildību par līguma laušanu. Atzīstot apstrīdēto normu, ciktāl tā attiecas arī uz tiesiski noslēgtiem līgumiem, par neatbilstošu Satversmei, tiktu radīti būtiski zaudējumi pašvaldību budžetiem un arī iedzīvotājiem. Turklāt esot jāņem vērā, ka apstrīdētā norma nodrošinot atkritumu apsaimniekošanas nepārtrauktību un veikšanu pienācīgā līmenī.

Secinājumu daļa

9. Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punktā ir divi teikumi. Pirmais teikums attiecas uz atkritumu apsaimniekošanas līgumiem, kas noslēgti līdz 2005. gada 26. jūlijam. Savukārt otrais teikums attiecas uz atkritumu apsaimniekošanas līgumiem, kas noslēgti vai pagarināti pēc 2005. gada 26. jūlija, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu. Otrajā teikumā minētie līgumi ir spēkā līdz 2013. gada 1. jūlijam.

No pieteikumā ietvertā faktisko apstākļu izklāsta un juridiskā pamatojuma

izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs apstrīd nevis visu Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punktu, bet tikai tā pirmo teikumu, ciktāl tas attiecas uz līgumiem, kas noslēgti, nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu (*sk. pieteikuma 12. punktu, lietas materiālu 1. sēj. 5. lpp.*). Lietā nav strīda par pārejas noteikumu 12. punkta otro teikumu.

Līdz ar to Satversmes tiesa vērtēs Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkta pirmo teikumu, ciktāl tas attiecas uz līgumiem, kas noslēgti, nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu.

10. Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 15. panta 1. punktu pašvaldību autonoma funkcija ir organizēt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu. Šīs funkcijas izpildi reglamentē gan normatīvie akti par publisko iepirkumu, gan normatīvie akti par atkritumu apsaimniekošanu.

Izstrādājot jauno Atkritumu apsaimniekošanas likumu, Ministru kabinets ņēma vērā to, ka dažādās pašvaldībās atkritumu apsaimniekošanas prakse bija atšķirīga. Proti, vairumā gadījumu atkritumu apsaimniekošanas līgumi bija noslēgti, nepiemērojot iepirkuma procedūru. Tāpēc Ministru kabinets ierosināja attiecīgo praksi vienādot un Atkritumu apsaimniekošanas likuma projektā (turpmāk – Likumprojekts) paredzēja termiņu, līdz kuram pašvaldībām būtu jānoslēdz atkritumu apsaimniekošanas līgumi atbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu. Likumprojektam pievienotajā anotācijā tika norādīts: „Pārejas noteikumu 12. punktā ir noteikts termiņš, kad izbeidzami līgumi par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kas noslēgti, nepiemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai neatbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu. [...] Pārejas noteikumu 15. pants nosaka, ka attiecībā uz visiem līgumiem, kas izbeidzami saskaņā ar pārejas noteikumu 12. punktu, pašvaldībai līdz 2013. gada 31. decembrim ir jāizvēlas sadzīves atkritumu apsaimniekotājs, piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu vai par publisko un privāto partnerību” (*sk. likumprojekta Nr.1838/Lp9 „Atkritumu apsaimniekošanas likums” anotācijas I sadaļas 4. punktu*).

Piedāvājot šādu pārejas noteikumu redakciju, Ministru kabinets atzina to, ka ir tādi atkritumu apsaimniekošanas līgumi, kas noslēgti, nerīkojot iepirkuma procedūru, tostarp arī tādi līgumi, kas noslēgti jau tajā laikā, kad tiesību normas nepārprotami prasīja atkritumu apsaimniekotāju izvēlēties iepirkuma procedūrā (*sk. Ministru kabineta viedokli, lietas materiālu 2. sēj. 35.–37. lpp.*). Tātad Likumprojekta virzītājs – Ministru kabinets – bija apzinājis situāciju atkritumu apsaimniekošanas jomā un tās sakārtošanai piedāvāja pārejas periodu, kurā visi līgumi tiktu noslēgti saskaņā ar publisko iepirkumu jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem.

11. Apstrīdētās normas pieņemšanas process liecina, ka likumdevējs nolēma atkāpties no sākotnēji Likumprojektā piedāvātā risinājuma, proti, no tā, ka visi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumi, kas noslēgti, nepiemērojot iepirkuma procedūru, noteiktā laikā zaudē spēku. Likumdevējs izšķīrās par tādu risinājumu, ka ar likuma pārejas noteikumiem tiks aizsargāta atsevišķu personu tiesiskā palāvība un paredzēts nenoteikts periods pārejai uz likumā noteikto kārtību, kādā slēdzami atkritumu apsaimniekošanas līgumi. Apstrīdētā norma paredz, ka tie līgumi, kas noslēgti līdz 2005. gada 26. jūlijam, paliek spēkā līdz to termiņa beigām.

Tādējādi likumdevējs ir aizsargājis atsevišķu personu tiesisko palāvību, nosakot, ka agrāk noslēgtie atkritumu apsaimniekošanas līgumi paliks spēkā, kaut arī to noslēgšanai nav piemērota iepirkuma procedūra.

12. No Saeimas atbildes raksta izriet, ka izšķiršanās par to tiesisko attiecību aizsardzību, kuras izriet no līgumiem, kas noslēgti līdz 2005. gada 26. jūlijam, skaidrojama ar to, ka šajā datumā Atkritumu apsaimniekošanas likumā *expressis verbis* tika ietverta prasība piemērot publiskos iepirkumus regulējošus normatīvos aktus. Pieņemot apstrīdēto normu, likumdevēja mērķis esot bijis aizsargāt līgumus, kas noslēgti laikā, kad prasība piemērot iepirkuma procedūru normatīvajos aktos nebija ietverta (*sk. Saeimas atbildes rakstu, lietas materiālu 1. sēj. 110. lpp.*).

Šādu likumdevēja rīcību apstrīd Pieteikuma iesniedzējs, norādot, ka

attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas līgumiem prasība piemērot publiskos iepirkumus regulējošus normatīvos aktus bija spēkā jau pirms 2005. gada. Tāpēc līgumi, kas nav noslēgti saskaņā ar šiem normatīvajiem aktiem, nebūtu aizsargājami. Līdzīgu viedokli pauž Ministru kabinets, Iepirkumu uzraudzības birojs un Konkurences padome, norādot, ka arī pirms 2005. gada 26. jūlija līgumus par sadzīves atkritumu izvešanas tiesību piešķiršanu privātpersonām pašvaldības varēja slēgt tikai rīkojot publisku iepirkumu vai piešķirot koncesiju.

Tādējādi visupirms jānoskaidro, no kura laika bija spēkā prasība, ka, slēdzot atkritumu apsaimniekošanas līgumus, ir jāpiemēro publiskos iepirkumus regulējoši normatīvie akti.

13. No 2002. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 30. aprīlim bija spēkā likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām”. Šis likums uzlika pasūtītājiem pienākumu veikt iepirkumus attiecībā uz preču piegādi, būvdarbu veikšanu vai pakalpojumu sniegšanu pasūtītāja vajadzībām. Iepirkumu uzraudzības birojs norāda, ka „pakalpojumu sniegšana” ietvēra arī atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus (*sk. Iepirkumu uzraudzības biroja viedokli, lietas materiālu 2. sēj. 75. –76. lpp.*). Iepriekš spēkā bijušais likums „Par valsts un pašvaldību pasūtījumu” (spēkā no 1997. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 31. decembrim) noteica pienākumu veikt iepirkumu tad, ja par preču piegādi, būvdarbu veikšanu vai pakalpojumu sniegšanu pilnīgi vai daļēji tiek samaksāts ar valsts vai pašvaldības līdzekļiem. Atšķirībā no tā jaunais likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” noteica pienākumu veikt iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā attiecībā uz preču piegādi, būvdarbu veikšanu vai pakalpojumu sniegšanu neatkarīgi no tā, kas maksā par līguma izpildi (piemēram, atkritumu apsaimniekošanas gadījumā maksātājs var būt gan pasūtītājs – pašvaldība, gan tās teritorijā esošie atkritumu valdītāji jeb radītāji). Minētais princips tika ievērots arī Publisko iepirkumu likumā, kas stājās spēkā 2006. gada 1. maijā.

Likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 2004. gada 14. aprīlī tika papildināts ar pielikumiem (2004. gada 11. marta likums „Grozījumi likumā „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām””), tostarp 2. pielikumu

„Pakalpojumu līgumu nomenklatūra”, kurā tika klasificēti (iedalīti kategorijās) pakalpojumu līgumi atbilstoši to noslēgšanai piemērojamam likuma regulējumam. Minētajā pielikumā tika norādīts, ka pakalpojumu līgumu 16. kategorijā ietilpst atkritumu izvešanas pakalpojumi. Tomēr tas nenozīmēja, ka tikai no šā brīža būtu piemērojams šā likuma regulējums attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas līgumu noslēgšanu. Likuma grozījumi noteica, ka uz 2. pielikuma A daļas kategorijās (1.–16.kategorija) ietilpstošajiem pakalpojumiem (tostarp atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem) ir pilnīgi attiecināmi likuma noteikumi par iepirkumu veikšanu. Turpretī uz 2. pielikuma B daļas kategorijās (17.–27.kategorija) ietilpstošajiem pakalpojumiem bija attiecināmi likuma 4. panta ceturtais daļas noteikumi, kas pieļāva tikai atsevišķu likuma pantu piemērošanu iepirkuma procedūrā. Tādējādi likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” noteikumi par publisko iepirkumu veikšanu jau no šā likuma spēkā stāšanās brīža – 2002. gada 1. janvāra – bija attiecināmi uz līgumiem par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu.

Turklāt likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 33. panta ceturtajā daļā jau kopš tā spēkā stāšanās brīža (2002. gada 1. janvāra) bija noteikts pakalpojumu līgumu termiņa ierobežojums. Sākotnēji pakalpojumu līgumus pasūtītāji bija tiesīgi noslēgt tikai uz četriem gadiem, bet vēlāk – ar 2003. gada 5. jūnija likuma grozījumiem, kas stājās spēkā 2003. gada 10. jūlijā, – tika noteikts, ka pakalpojumu līgumus slēdz uz laiku, kas nav ilgāks par pieciem gadiem. Arī Publisko iepirkumu likuma 67. panta trešā daļa kopš likuma spēkā stāšanās brīža (2006. gada 1.maija) noteic, ka pakalpojumu līgumi ir noslēdzami uz laiku, kas nav ilgāks par pieciem gadiem (izņemot publiskās un privātās partnerības gadījumus). Šāds regulējums bija ietverts arī Atkritumu apsaimniekošanas likumā.

Jāņem vērā arī tas, ka Latvijai kopš 2004. gada 1. maija ir saistoši Eiropas Savienības tiesību akti, tostarp direktīvas 89/665/EEK (ar grozījumiem, kas izdarīti ar direktīvu 2007/66/EK), 92/13/EEK (ar grozījumiem, kas izdarīti ar direktīvu 2007/66/EK), 2004/17/EK un 2004/18/EK, kuru normas pārņemtas Latvijas normatīvajos aktos attiecībā uz publisko iepirkumu un publisko un privāto partnerību.

Arī Eiropas Savienības Tiesa ir atklājusi vairākus trūkumus publisko iepirkumu procedūru pārraudzībā. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas nolēmumiem dalībvalstīm jānodrošina efektīvi un ātri tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai vērstos pret līgumslēdzēju iestāžu un līgumslēdzēju subjektu lēmumiem par nelikumīgu līgumu slēgšanu. Līdz ar to tika izstrādāta Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra direktīva 2007/66/EK, ar ko Padomes direktīvas 89/665/EEK un 92/13/EEK groza attiecībā uz pārskatīšanas procedūru efektivitātes uzlabošanu valsts līgumu piešķiršanas jomā. Direktīvas 2007/66/EK preambulas 14. apsvērumā norādīts, ka šādu līgumu atzīšana par spēkā neesošiem ir visiedarbīgākais veids, kā atjaunot konkurenci un radīt jaunas uzņēmējdarbības iespējas uzņēmējiem, kuriem nelikumīgi liegta iespēja konkurēt.

Latvijas normatīvajos aktos par publisko iepirkumu netika ietverts īpašs regulējums, kas risinātu līgumu prettiesiskas noslēgšanas problēmu (piemēram, paredzot sankcijas līgumu slēdzējiem). Šāds regulējums Latvijas normatīvajos aktos par publisko iepirkumu tika ietverts tikai pēc direktīvas 2007/66/EK stāšanās spēkā un ieviešanas termiņa (2009. gada 20. decembris) beigām, proti, pieņemot jauno Atkritumu apsaimniekošanas likumu.

Līdz ar to prasība piemērot publiskos iepirkumus regulējošus normatīvos aktus, slēdzot atkritumu apsaimniekošanas līgumus, bija jāievēro jau kopš 2002. gada 1. janvāra. Savukārt iepirkuma līgumu termiņa ierobežojums izriet no prasības piemērot iepirkuma procedūru ar zināmu regularitāti.

14. Pieteikuma iesniedzējs lūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību tiesiskas valsts principam, kas nostiprināts Satversmes 1. pantā.

Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika. No šajā pantā ietvertā demokrātiskās republikas jēdziena izriet valsts pienākums savā darbībā ievērot virkni tiesiskas valsts pamatprincipu, arī samērīguma un tiesiskās palāvības principus [*sk. Satversmes tiesas 1998. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 04-03(98) secinājumu daļu un 2000. gada 24. marta sprieduma lietā Nr. 04-07(99) secinājumu daļas 3. punktu*].

Ikviens tiesiskais valsts atzīst tiesiskās paļāvības principu. Tas nozīmē, ka valsts iestādēm ir jābūt konsekventām attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem un savā darbībā jāievēro tiesiskā paļāvība, kas personām varētu rasties uz konkrētā normatīvā akta pamata [sk. *Satversmes tiesas 1998. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr.04-03(98) secinājumu daļu*]. Taču tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 1. decembra sprieduma lietā Nr. 2010-21-01 19. punktu*).

Tiesiskās paļāvības principa galvenais uzdevums ir aizsargāt personas tiesības gadījumos, kad normatīvā regulējuma grozījumu rezultātā notiek vai ir iespējama privātpersonu tiesiskā stāvokļa pasliktināšanās (sk. *Satversmes tiesas 2006. gada 8. novembra sprieduma lietā Nr. 2006-04-01 21. punktu*).

Tiesiskās paļāvības princips citastarp prasa aizsargāt paļāvību, kas personai radusies uz noteiktu tās tiesību saglabāšanu vai īstenošanu. Tas ietver valsts pienākumu pildīt saistības, ko tā uzņēmusies pret personām. Tomēr tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu. Pretēja pieeja novestu pie valsts nespējas reaģēt uz mainīgajiem dzīves apstākļiem. Grozot tiesisko regulējumu, valstij ir jāņem vērā tās tiesības, uz kuru saglabāšanu vai īstenošanu personai var būt izveidojusies paļāvība. Vienlaikus tiesiskās paļāvības princips arī prasa, lai valsts, mainot normatīvo regulējumu, ievērotu saprātīgu līdzsvaru starp personas paļāvību un tām interesēm, kuru nodrošināšanas labad regulējums tiek mainīts (sk. *Satversmes tiesas 2009. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-08-01 25. punktu*).

Likumdevējs, pieņemot apstrīdēto normu, aizsargāja personu paļāvību uz to, ka tiks saglabātas konkrētās tiesības, ko tās baudīja atbilstoši noslēgtajiem atkritumu apsaimniekošanas līgumiem pirms Atkritumu apsaimniekošanas likuma pieņemšanas. Tādējādi likumdevējs ir paredzējis aizsardzību tām personām, kuru līgumi bija noslēgti, neievērojot iepirkuma procedūru (gan tāpēc, ka šāda prasība sākotnēji vēl nebija nostiprināta likumā, gan tāpēc, ka vēlāk, slēdzot vai pagarinot līgumus, personas to neievēroja). Turklāt minētā aizsardzība tika noteikta uz visu šādu līgumu darbības laiku.

Izveidojot šādu regulējumu, likumdevējs pēc būtības ir centies nodrošināt

zināmu stabilitāti atkritumu apsaimniekošanas jomā, jo paredzējis tiesisko aizsardzību visiem atkritumu apsaimniekošanas līgumiem neatkarīgi no tā, vai tie noslēgti atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

15. Satversmes tiesa jau iepriekš ir norādījusi, ka tiesiskās paļāvības aizsardzība nevar būt absolūta un sabiedrībai nozīmīgu interešu aizskārums novēršanai būtu dodama prioritāte salīdzinājumā ar tiesiskās paļāvības aizsardzību. Konstatējot būtiskus sabiedrības interešu aizskārumus, valsts institūcijām ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rīkoties (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 2. punktu un 2009. gada 6. jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 13. punktu*). Līdz ar to jāsamēro divu pretēju interešu – atsevišķu personu tiesiskās paļāvības aizsardzība, no vienas puses, un nepieciešamība konkrēto regulējumu grozīt sabiedrības interesēs, no otras puses – nozīmīgums, lai secinātu, vai ir ievērots saprātīgs līdzsvars (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-08-01 25. punktu*).

Tādējādi Satversmes tiesai jānoskaidro mērķis, kura sasniegšanas labad likumdevējs ir izšķīries par iepirkuma procedūras piemērošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Publiskā iepirkuma regulējums attiecas uz noteiktiem kritērijiem atbilstošu pasūtītāju (valsts iestādes, pašvaldības u.tml.) finansiālās interesēs slēgtiem publiskiem būvdarbu, piegādes vai pakalpojumu līgumiem, kuri pārsniedz noteiktās līgumcenas robežas, kā arī neatbilst citiem regulējumā paredzētajiem izņēmumiem. Ar to ir panākts uzņēmumu konkurētspējas pieaugums, pakalpojuma maksas samazinājums un labāka pakalpojumu kvalitāte.

Publiskie iepirkumi veicina valsts budžeta efektīvu izlietošanu un ekonomisko attīstību, tiem ir būtiska nozīme, jo valsts iepirkumi (tēriņi) veido lielu daļu valsts ekonomikas. Eiropas Savienībā iepirkumu līgumu kopsumma veido apmēram 17 procentus no Eiropas Savienības iekšzemes kopprodukta, savukārt Latvijā tā ir nedaudz zem 10 procentiem (*sk. Iepirkumu uzraudzības biroja Statistisko pārskatu apkopojumu, pieejams: http://www.iub.gov.lv/files/upload/statistisko_parskatu_apkopojums_par_2011_PIL.pdf, aplūkots 03.12.2012.*).

Vienlaikus publiskie iepirkumi ir saistīti ar politiskajiem jautājumiem un ietekmē tādus procesus kā bezdarba mazināšanās, nodarbinātības apstākļu uzlabošanās, vides jautājumu risināšana, nodokļu iekasēšana, korupcijas izskaušana, uzņēmējdarbības attīstība u.tml.

Tādēļ ir būtiski nodrošināt piegādātāju brīvu konkurenci par iepirkuma līguma slēgšanu, procesa pārskatāmību un vienādu attieksmi pret visiem pretendentiem, lai izvēlētos visizdevīgāko piedāvājumu un slēgtu līgumu ar pretendentu, kas piedāvā visefektīvāko iespēju, kā izlietojama nodokļu maksātāju nauda. Līdz ar to prasība regulāri piemērot iepirkuma procedūru ir demokrātiskā tiesiskā valstī nepieciešama un attaisnojama, jo, piemērojot iepirkuma procedūru, tiek nodrošināta visas sabiedrības labklājība.

Tādējādi prasība piemērot iepirkuma procedūru ir vērsta uz konkurences veicināšanu, valsts un pašvaldību līdzekļu efektīvu izmantošanu, iedzīvotājiem sedzamās pakalpojumu maksas samazināšanos un galarezultātā nodrošina visas sabiedrības labklājību.

16. Saeima atbildes rakstā norāda, ka likumdevējs vērtēja līdzsvaru starp personu tiesiskās paļāvības aizsardzību un sabiedrības interešu nodrošināšanu. Saeima esot samērojusi sabiedrības ieinteresētību atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšanā pašvaldības teritorijā un attiecīgajā komercdarbībā iesaistīto personu paļaušanos uz to, ka tās attiecīgajā jomā varēs darboties pietiekami ilgu laiku, jo atkritumu apsaimniekošana ir sarežģīts komercdarbības veids, kas prasa apjomīgas finanšu investīcijas (*sk. Saeimas atbildes rakstu, lietas materiālu 1. sēj. 112. lpp.*). Minēto apliecina arī lietā esošie materiāli. Taču vienlaikus secināms, ka likumdevējs apstrīdētās normas pieņemšanas procesā nav pienācīgu vērību veltījis sabiedrības interesēm publisko iepirkumu jomā. Turklāt gan Ministru kabinets, gan citas atbildīgās iestādes bija informējušas likumdevēju par to, ka atkritumu apsaimniekošanas jomā netiek īstenota publisko iepirkumu procedūra (*sk. Iepirkumu uzraudzības biroja viedokļa pielikumus, lietas materiālu 2. sēj. 78.–81. lpp.*).

Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkts paredz,

ka līgumi, kas noslēgti, nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu, izbeidzami ne vēlāk kā līdz 2013. gada 1. jūlijam. Tomēr ar apstrīdēto normu ir noteikts izņēmums attiecībā uz tiem līgumiem, kas noslēgti līdz 2005. gada 26. jūlijam. Pēc būtības tā aizsargā agrāk noslēgtos līgumus pat tad, ja tie noslēgti, neievērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu. Likumdevējs nav ierobežojis šo līgumu spēkā esamības termiņu (kā gadījumā ar līgumiem, kas noslēgti pēc 2005. gada 26. jūlija), bet noteicis, ka tie būs spēkā līdz līgumā norādītā termiņa beigām.

Satversmes tiesa jau iepriekš ir uzsvērusi, ka saudzējoša pāreja uz jauno normatīvo regulējumu var izpausties kā saprātīga pārejas termiņa noteikšana vai kompensācijas paredzēšana (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2002-12-01 secinājumu daļas 2. punktu*). Savukārt saudzējošas pārejas noteikšana aplūkojama kā līdzeklis personu tiesībām radītā aizskāruma seku mazināšanai (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-08-01 25. punktu*).

Tādējādi jānoskaidro, vai likumdevējs, aizsargājot konkrētu personu tiesisko paļāvību, ir noteicis saprātīgu termiņu pārejai uz jauno tiesisko regulējumu un ievērojis līdzsvaru starp personu tiesiskās paļāvības aizsardzību un visas sabiedrības interešu nodrošināšanu.

17. Atkritumu apsaimniekošanas likums stājās spēkā 2010. gada 18. novembrī. Savukārt prasība piemērot iepirkuma procedūru attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem ir spēkā jau kopš 2002. gada, turklāt 2003. gadā likumdevējs ieviesa prasību publisko pakalpojumu jomā slēgt terminētus līgumus.

Apstrīdētā norma rada tādu situāciju, ka atkritumu apsaimniekošanas līgumi, kas noslēgti, neievērojot iepirkuma procedūru, var palikt spēkā ilgu laiku. Piemēram, Rīgā ir noslēgti atkritumu apsaimniekošanas līgumi līdz 2020. gadam, Liepājā – līdz 2020. gadam, Jelgavā – līdz pat 2029. gadam (*sk. informāciju par pašvaldību slēgtajiem līgumiem, lietas materiālu 2.sēj. 39.–62.lpp.*). Šo līgumu spēkā esamības laikā nav iespējams nodrošināt tirgus dalībnieku brīvu konkurenci

un pašvaldības līdzekļu efektīvu izmantošanu. Šādos gadījumos atkritumu apsaimniekošanas jomā nedarbojas konkurences principi, kas vērsti uz patērētājiem izdevīgāko tirgus cenu noteikšanu, t.i., ieinteresētību saņemt kvalitatīvāko pakalpojumu par atbilstošāko maksu.

Tādējādi likumdevēja izvēle neierobežoti aizsargāt līgumus, kas noslēgti līdz 2005. gada 26. jūlijam, neievērojot prasību par publiskā iepirkuma procedūru, rada nepamatotas priekšrocības atsevišķu personu grupai un būtiski aizskar sabiedrības intereses. Šajā gadījumā sabiedrībai nozīmīgu interešu aizsardzībai dodama prioritāte salīdzinājumā ar tiesiskās paļāvības principu.

Atsevišķu personu tiesiskās paļāvības aizsardzība neierobežotā laikā nav samērīga ar aizskārumu, kas tiek radīts sabiedrības interesēm, jo šādi tiek izkropļota konkurence un liegta iespēja saņemt kvalitatīvāku pakalpojumu par atbilstošāku maksu.

Tādējādi apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1. pantam.

18. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 32. panta trešo daļu tiesību norma, kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiskā spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas dienas, ja Satversmes tiesa nav lēmusi citādi.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 31. panta 11. punktu gadījumā, kad Satversmes tiesa kādu tiesību normu atzīst par neatbilstošu augstāka juridiskā spēka tiesību normai, tai jānosaka brīdis, ar kuru attiecīgā norma zaudē spēku. Šajā lietā Pieteikuma iesniedzējs nav lūdzis apstrīdēto normu atzīt par spēkā neesošu no tās pieņemšanas dienas.

Satversmes tiesai, izmantojot Satversmes tiesas likuma 32. panta trešajā daļā piešķirtās tiesības, iespēju robežās ir jāgādā par to, lai situācija, kāda varētu veidoties no brīža, kad apstrīdētās normas zaudē spēku, neradītu personām Satversmē garantēto pamattiesību aizskārumu, kā arī nenodarītu būtisku kaitējumu valsts vai sabiedrības interesēm (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2005. gada 16. decembra sprieduma lietā Nr. 2005-12-0103 25. punktu*).

Apstrīdētās normas atzīšana par spēkā neesošu no sprieduma pieņemšanas

dienas var radīt būtiskas sekas atkritumu apsaimniekošanas jomā (*sk. Ministru kabineta viedokli, lietas materiālu 2. sēj. 35.–37.lpp.*). Proti, ja Satversmes tiesa atzītu apstrīdēto normu par spēkā neesošu no tās pieņemšanas vai sprieduma spēkā stāšanās brīža, tiktu radīta nenoteiktība jomā, kas ir īpaši svarīga sabiedrības labklājības nodrošināšanai. Sabiedrības interesēs ir tas, lai šajā jomā būtu tiesiskā stabilitāte. Likumdevējs, cenšoties panākt tiesisko stabilitāti, jau ir noteicis pārejas periodu, kurā spēku zaudē citi atkritumu apsaimniekošanas līgumi, kas noslēgti vai pagarināti, nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu. Tāpēc būtu pamatoti attiecināt vienu pārejas periodu uz visiem atkritumu apsaimniekošanas līgumiem, kas noslēgti, nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu.

Tādējādi apstrīdētā norma zaudē spēku no 2013. gada 1. jūlija.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30.–32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 12. punkta pirmo teikumu, ciktāl tas attiecas uz līgumiem, kas noslēgti, nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un spēkā neesošu no 2013. gada 1. jūlija.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

G. Kūtris